

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2026-2027

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ - ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
ΕΒΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 3	ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΟΜΠ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ:

1. Έκφραση Έκθεση, Γενικό Λύκειο, Γ' τεύχος, αναθεωρημένη έκδοση, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», 2016 = ΕΕ Γ'
2. Έκφραση Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, Θεματικοί Κύκλοι, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», 2016 = ΘΚ
3. Γλωσσικές ασκήσεις, Γενικό Λύκειο, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», 2016 = ΓΑ
4. Πολιτική Αγωγή Β' Λυκείου, ΥΑΠ = ΠΑ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να κατανοούν, να παράγουν και να μετασχηματίζουν προφορικά/γραπτά κείμενα που ανήκουν σε ποικίλα κειμενικά είδη και να αξιολογούν την αποτελεσματικότητά τους.

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ**ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ - ΕΝΟΤΗΤΕΣ****Θεματικές Ενότητες:**

- 1) Παιδεία – Εκπαίδευση. Ενεργός, Συνειδητοποιημένος και Ελεύθερος πολίτης.
- 2) Διαφήμιση – Καταναλωτισμός. Υποδούλωση του σύγχρονου ανθρώπου.

▪ **Κειμενικοί τύποι:**

1) Επιχειρηματολογία

- Τρόποι και Μέσα Πειθούς: Επίκληση στη Λογική/στην Αυθεντία/στο Συναίσθημα/στο ήθος του πομπού/στο ήθος του δέκτη, επίθεση στο ήθος του αντιπάλου
- Συλλογιστική πορεία. Αναγνώριση συλλογισμών (παραγωγικός, επαγωγικός, αναλογικός)

2) Περιγραφή στην Επιχειρηματολογία

▪ **Κειμενικά είδη για κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου:**

- ✓ Κείμενα για κατανόηση και επεξεργασία: π.χ. γραπτά, γλωσσικά/μη γλωσσικά, μονοτροπικά/πολυτροπικά, ασυνεχή, στα κειμενικά είδη του Άρθρου, του Δοκιμίου, της Επιστολής και της Ομιλίας (Προσχεδιασμένος Προφορικός Λόγος)
- ✓ Παραγωγή Γραπτού Επικοινωνιακού Λόγου στα κειμενικά είδη του Άρθρου, του Δοκιμίου και της Ομιλίας, σε συνδυασμό με τις προαναφερθείσες Θεματικές Ενότητες

❖ **Κατά την επεξεργασία/μετατροπή/δημιουργία κειμένων ακολουθείται η μεθοδολογική αρχή της συνεξέτασης/διασύνδεσης μορφής - περιεχομένου. Εξετάζεται ο λειτουργικός ρόλος των γλωσσικών επιλογών του/της συγγραφέως και εφαρμόζεται σε κείμενα προφορικού και γραπτού λόγου των μαθητών/τριών.**

- Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου
- Ερωτήσεις κατανόησης περιεχομένου και μορφής
- Ύφος – τρόποι ανίχνευσης ύφους, σημεία στίξης και λειτουργία, σκοπός
- Κριτική τοποθέτηση
- Σημειώσεις - Περίληψη γραπτού κειμένου

▪ **Οργάνωση Λόγου - Δομή κειμένου. Λειτουργία των γλωσσικών στοιχείων:**

Εξωτερικά δομικά στοιχεία κειμένου, ανάλογα με τον κειμενικό τύπο και το κειμενικό είδος, Εσωτερικά δομικά στοιχεία κειμένου και παραγράφου, Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (αιτιολόγηση, παραδείγματα, σύγκριση-αντίθεση, αναλογία, διαίρεση, αίτιο – αποτέλεσμα και ορισμός) και Γλώσσα Αφήγησης και Επιχειρηματολογίας.

▪ Εκφραστικά/ γλωσσικά μέσα και η λειτουργία τους:

Κυριολεξία - Μεταφορά, Ενεργητική - Παθητική σύνταξη, Ρητορικά ερωτήματα, Παρατακτική – Υποτακτική σύνδεση, Μικροπερίοδος - Μακροπερίοδος λόγος, Ρηματικά πρόσωπα.

▪ Λεξιλόγιο:

Συνώνυμα, Αντώνυμα, Ετυμολογία, Πολυσημία, Παραγωγή-Σύνθεση.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	
ΓΡΑΠΤΗ	ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ/ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ
Ένα (1) διαγώνισμα ενενήντα (90΄) λεπτών που περιλαμβάνει: 1. Παραγωγή Επικοινωνιακού Λόγου. 2. Αδίδακτο κείμενο για κατανόηση και σχετικές Παρατηρήσεις Περιεχομένου - Μορφής, καθώς και Γλωσσικές Ασκήσεις (βλ. σχετικές Οδηγίες για τη φιλοσοφία και τη δομή των εξεταστικών δοκιμίων).	1. Συμμετοχή στην τάξη 2. Εργασίες και δραστηριότητες (κατ' οίκον και άλλες), που προάγουν την παραγωγή λόγου και την καλλιέργεια δεξιοτήτων. Συμμετοχή σε Διαγωνισμούς ενδοσχολικούς, παγκύπριους ή και άλλους. 3. Σύντομες / μικρής διάρκειας γραπτές προειδοποιημένες ασκήσεις 4. Αυτοαξιολόγηση - Ετεροαξιολόγηση 5. Δημιουργικές Εργασίες (projects), μικρές ή μεγαλύτερες, ατομικές ή ομαδικές, με χαρακτηριστικό τους την καινοτομία και τη δημιουργικότητα, κατόπιν ανάθεσης και με

	την καθοδήγηση του/ της διδάσκοντα/ διδάσκουσας. Αξιολογείται το σύνολο της εργασίας από τη σύλληψη της ιδέας/του θέματος, την εκπόνηση έως και την παρουσίασή της στην ολομέλεια της τάξης
--	---

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Γ' Λυκείου διδάσκεται τρεις (3) περιόδους την εβδομάδα. Ο Προγραμματισμός του μαθήματος της Νέας Ελληνικής Γλώσσας αναδιαμορφώθηκε, βάσει της συμβατότητας των Δεικτών Επιτυχίας – Δεικτών Επάρκειας (αφορούν i) Έννοιες/Πληροφορίες, ii) Δεξιότητες/Στρατηγικές Σκέψης και iii) Στάσεις/Αξίες) και των Δεικτών δια βίου μάθησης με τον διδακτικό χρόνο ανά τετράμηνο. Στο πλαίσιο εκσυγχρονισμού και εξορθολογισμού των Αναλυτικών Προγραμμάτων τα προτεινόμενα δεν αφορούν αποκλειστικά και μόνο σε απλή απομνημόνευση εννοιών και πληροφοριών και αναπαραγωγή γνώσης, αλλά σε παραγωγή γνώσης με έμφαση σε δεξιότητες κριτικής σκέψης αλλά και στάσεις, εκεί όπου ενδείκνυται. Οι περίοδοι διδασκαλίας που προτείνονται είναι ενδεικτικές. Επομένως, ο/η φιλόλογος μπορεί να επανεντάξει στη διδασκαλία του/της τους Δείκτες, τους οποίους δεν έχουν κατακτήσει οι μαθητές/-τριες του/της, διαφοροποιώντας τη διδασκαλία. Ειδικότερα, για την Γ' Λυκείου, μπορεί να εστιάσει στη διδασκαλία της Επιχειρηματολογίας (τρόποι και μέσα πειθούς), του Δοκιμίου, της Περίληψης, καθώς και διάφορων γλωσσικών φαινομένων.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας διδάσκεται με βάση τις αρχές της Επικοινωνιακής - Κειμενοκεντρικής προσέγγισης. Διδάσκεται στοχευμένα, είναι επικοινωνιακά πλαισιωμένο με τρόπο δημιουργικό και ελκυστικό. Σκοπός είναι η έμφαση όχι μόνο σε

έννοιες/πληροφορίες, αλλά η κατάκτηση των δεξιοτήτων της Κατανόησης και της Παραγωγής του Προφορικού και του Γραπτού Λόγου, καθώς και της κριτικής σκέψης. Κατά την επεξεργασία/μετατροπή/δημιουργία κειμένων ακολουθείται η μεθοδολογική αρχή της συνεξέτασης/διασύνδεσης μορφής - περιεχομένου. Εξετάζεται ο λειτουργικός ρόλος των γλωσσικών επιλογών του/της συγγραφέως και εφαρμόζεται σε κείμενα προφορικού και γραπτού λόγου των μαθητών/-τριών.

Κατά τη διδασκαλία εφαρμόζονται μαθητοκεντρικές μορφές διδασκαλίας, αναδεικνύοντας και δίνοντας έμφαση στις δεξιότητες της κριτικής σκέψης· για παράδειγμα, η διερευνητική μορφή διδασκαλίας, κατά την οποία επιδιώκεται η ενεργοποίηση γόνιμης, δημιουργικής σκέψης, ικανότητας του/της μαθητή/-τριας για κατάκτηση της γνώσης, ο διάλογος, καθώς και η δραματοποίηση. Κατά τη διδασκαλία οι εκπαιδευτικοί είναι δυνατόν να επιλεγούν συνεργατικές ή ομαδοσυνεργατικές μορφές διδασκαλίας. Παρόλα αυτά, εννοείται ότι υπάρχει ευελιξία στην επιλογή ή και στον συνδυασμό μορφών διδασκαλίας που θα πρέπει να συνάδουν με τους εκάστοτε μαθησιακούς Δείκτες Επιτυχίας.

Ο/Η φιλόλογος έχει τη δυνατότητα να αντλεί υλικό (κείμενα για σκοπούς επικαιροποίησης των θεμάτων για Παραγωγή Λόγου, λεξιλογικές ασκήσεις που συνάδουν με τη θεματολογία κ.ά.) από τα σχολικά εγχειρίδια, αλλά και από άλλες πηγές. Τα κείμενα αυτά χαρακτηρίζονται από γλωσσική ποιότητα και αρτιότητα και ανταποκρίνονται στη μαθησιακή ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και την ηλικία των μαθητών/-τριών. Νοείται ότι στην περίπτωση που ο/η διδάσκων/-ουσα διαπιστώσει ότι οι μαθητές/-τριες δεν κατέχουν προαπαιτούμενες/προϋπάρχουσες γνώσεις ή δεξιότητες (όπως για παράδειγμα, τα χαρακτηριστικά κειμενικών τύπων/ειδών, τα μέσα και τους τρόπους πειθούς, τους τρόπους ανάπτυξης της παραγράφου και τη δομή της παραγράφου), ο/η διδάσκων/-ουσα επανέρχεται και επανεπενδύει τα συγκεκριμένα φαινόμενα στη διδασκαλία του/της με δημιουργικό και ευσύνοπτο τρόπο.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο/Η φιλόλογος εφαρμόζει την αρχική - διαγνωστική αξιολόγηση (διάγνωση μαθησιακών αναγκών και βαθμού ετοιμότητας πρόσληψης), έτσι ώστε να εντοπίσει τυχόν ελλείψεις, αδυναμίες των μαθητών του/της για να διαφοροποιήσει στη συνέχεια τη διδασκαλία του/της (Διαμορφωτική αξιολόγηση) και να αξιολογήσει τους/τις μαθητές/-τριες του/της (Τελική Αξιολόγηση). Ο/Η διδάσκων/-ουσα προσφέρει τη δυνατότητα παραγωγής προφορικών και γραπτών κειμένων που ανήκουν σε ποικίλους/α Κειμενικούς/ά Τύπους/Είδη και που απευθύνονται σε έναν πραγματικό αποδέκτη (αυθεντική αξιολόγηση). Οι μαθητές/-τριες αυτοαξιολογούν το κείμενό τους με βάση συγκεκριμένα κριτήρια

και χρησιμοποιούν τεχνικές, όπως την *Τεχνική της Συλλογικής Επαναδιατύπωσης*, έτσι ώστε το τελικό κείμενό τους να γίνει κατάλληλο και πιο αποτελεσματικό. Η τελική αξιολόγηση των μαθητών/τριών απορρέει από τη γραπτή και την *προφορική/συντρέχουσα αξιολόγησή τους*. Ως προς τη γραπτή αξιολόγηση, αυτή περιλαμβάνει το γραπτό Διαγώνισμα από τον/τη διδάσκοντα/-ουσα, καθώς και την **Ενιαία Τελική Απολυτήρια Γραπτή Εξέταση**. Τα δοκίμια γραπτής αξιολόγησης έχουν δομηθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να συνάδουν με τους Δείκτες Επιτυχίας – Δείκτες Επάρκειας και τους Δείκτες δια βίου μάθησης. Οι μαθητές/-τριες αξιολογούνται στους άξονες του περιεχομένου και της μορφής, τόσο στην κατανόηση όσο και στην παραγωγή γραπτού λόγου. Οι μαθητές/-τριες αξιολογούνται και με εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης όπως π.χ εργασίες τύπου project, διαθεματικές εργασίες κ.ά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1:

Οι πιο κάτω θεματικές ενότητες θα διδαχθούν με βάση την επικοινωνιακή – κειμενοκεντρική προσέγγιση μέσα από άγνωστα/αδίδακτα κείμενα τόσο στους άξονες του περιεχομένου και της μορφής, όσο και στην παραγωγή και μετασχηματισμό προφορικού/γραπτού Λόγου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2:

Στη γ' στήλη παρατίθενται ορισμένες μεθοδολογικές προσεγγίσεις που ενδείκνυται να χρησιμοποιηθούν από τους εκπαιδευτικούς, ώστε να επιτευχθούν επιτυχώς τόσο οι Δείκτες Επιτυχίας-Επάρκειας όσο και οι Δείκτες της δια βίου μάθησης. Παράλληλα, προτείνονται ενδεικτικές πρακτικές ή/και δραστηριότητες που διασαφηνίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι υπό έμφαση δεξιότητες εντός των διδακτέων διδάσκονται και μπορούν να εφαρμοστούν για την κατάκτηση των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Επιπλέον, στη γ' στήλη γίνεται παραπομπή σε συγκεκριμένα κείμενα. Ο/Η εκπαιδευτικός έχει τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξει τόσο τον αριθμό, όσο και το είδος των αδιδακτων κειμένων που θα διδάξει στην τάξη του σύμφωνα με τους ΔΕ-ΔΕ. Έχει επίσης, τη δυνατότητα να διδάξει ένα κείμενο από τα πιο κάτω προτεινόμενα σχολικά εγχειρίδια, από τον ιστότοπο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας: <http://ellim.schools.ac.cy/index.php/el/> ή κείμενο δικής του επιλογής.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3:

Διευκρινίζεται ότι οι πιο κάτω θεματικές ενότητες, αφού διδαχθούν άπαξ όπου δύναται θα πρέπει να διδάσκονται και συνδυαστικά. Το ίδιο ισχύει και για τα διάφορα γλωσσικά φαινόμενα, δηλαδή, αφού διδαχθούν άπαξ (επαγωγικά μέσα από κείμενα), θα γίνεται αναφορά (σπειροειδής μάθηση) και σε άλλα κείμενα άλλων θεματικών ενότητων. Σημειώνεται, παράλληλα, ότι στο επίκεντρο των πιο κάτω θεματικών

ενοτήτων βρίσκεται η έννοια του **ενεργού πολίτη** (βλ. Πολιτότητα/Πολιτειότητα). Ως εκ τούτου, ο/η διδάσκων/-ουσα καλείται μέσα από τη διδασκαλία των θεματικών ενοτήτων να καλλιεργήσει την κριτική και δημιουργική σκέψη των μαθητών/-τριών, ως υπεύθυνων πολιτών με αυτόνομη προσωπικότητα, με σεβασμό στη διαφορετικότητα, που ασκούν με συνέπεια τα δικαιώματά τους, αναλαμβάνοντας, παράλληλα και τις υποχρεώσεις τους, βασικά χαρακτηριστικά δηλαδή του ενεργού και δημοκρατικού πολίτη.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4:

Οι διδάσκοντες/-ουσες καλούνται να διδάξουν υποχρεωτικά τις εξής τέσσερις (4) θεματικές ενότητες με την σειρά που αναγράφονται στα πλαίσια μάθησης.

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ			
Κειμενικός Τύπος: Επιχειρηματολογία			
Θεματική Ενότητα: Παιδεία – Εκπαίδευση. Ενεργός, Συνειδητοποιημένος και Ελεύθερος πολίτης.			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΟΡΦΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΟΓΟΥ		ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ / ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΟ ΕΜΦΑΣΗ ΣΕ ΚΑΘΕ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		
- Θέμα – Θεματολογία Στρατηγικές κατανόησης κειμένου (π.χ. ερωτήσεις ανοικτού - κλειστού τύπου) - Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου - Μορφές - κώδικες - παράγοντες - τρόποι επικοινωνίας	- Κειμενικό είδος για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου: Άρθρο/Δοκίμιο/Ομιλία - Εξωτερικά δομικά στοιχεία Κειμενικού Είδους - Εσωτερικά στοιχεία Κειμενικού Είδους (συνοχή – συνεκτικότητα) - Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους	➤ καλλιέργεια αναλυτικής και συνθετικής σκέψης <i>Ενδεικτικά:</i> - Σύγκριση και αντιπαραβολή επιμέρους θεμάτων όπως παρουσιάζονται σε διαφορετικά κείμενα. - Αναγνώριση ύπαρξης ποικίλων οπτικών γωνιών ➤ καλλιέργεια κριτικής σκέψης/χρήση τεχνικών κριτικής αξιολόγησης (:αξιοποίηση μοντέλων	22

• Χαρακτηριστικά κειμενικού/-ών τύπου/ων (έμφαση στην Επιχειρηματολογία) • Η Πειθώ: Τρόποι και μέσα πειθούς: Επίκληση στη λογική, Επίκληση στην αυθεντία, Επίκληση στο συναίσθημα, Επίκληση στο ήθος του πομπού/δέκτη, Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου • Χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Ύφος, σκοπός • Σημεία στίξης (λειτουργία) • Κριτική τοποθέτηση (συνεξέταση - πολυφωνικών - κειμένων) • Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία του Κειμενικού Είδους • Δομικά στοιχεία παραγράφου (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες – κατακλείδα) • Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (όλοι) ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ • Γλώσσα Επιχειρηματολογίας (π.χ. ρητορικά ερωτήματα, παρατακτική – υποτακτική σύνδεση προτάσεων κ.ά.) • Εκφραστικά μέσα – σχήματα λόγου (π.χ μεταφορική χρήση της γλώσσας)	• Οργανωτικά πρότυπα Επιχειρηματολογίας (δομή επιχειρηματολογικού κειμένου) • Παραγωγή προφορικού/ γραπτού λόγου: - Περίληψη -Παράγραφος -Ανάπτυξη παραγράφου	διδασκαλίας και τεχνικών μέσω των οποίων καλλιεργείται η κριτική σκέψη: π.χ. επαγωγική διδασκαλία, μαιευτική μέθοδος, ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, επικαιροποίηση). <i>Ενδεικτικά:</i> <i>-Δραστηριότητες που προωθούν την κατανόηση του λειτουργικού ρόλου των γλωσσικών επιλογών του/της συγγραφέως, της αλληλεξάρτησης μορφής – περιεχομένου.</i> <i>-Επιλογή δραστηριοτήτων που έχουν στόχο να αναδειξουν πώς η μορφή εξυπηρετεί το περιεχόμενο ανάλογα με τον σκοπό του/της συγγραφέως όπως: να περιοριστούν τη χρήση του μακροπεριόδου λόγου σε ένα κείμενο ή να διαφοροποιήσουν το ύφος (π.χ ειρωνικό ύφος)</i> ➤ καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας (Λόγος – Αντίλογος – Σύνθεση) <i>Ενδεικτικά:</i> <i>-Μπορούν να συμμετέχουν σε αγώνες αντιλογίας και αυθόρμητου λόγου που αφορούν «μεγάλα ερωτήματα», τα οποία τίθενται άμεσα ή έμμεσα από τα κείμενα, όπως π.χ. «Ανθρωπιστική ή Τεχνοκρατική Εκπαίδευση;» (αγώνας αντιλογίας)</i> <i>-Παραγωγή προφορικού λόγου με αφόρμηση την ομιλία της Μαλάλα Γιουσαφζάι στο ΟΗΕ «Ενα παιδί, ένας δάσκαλος κι ένα βιβλίο μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο»</i>	
---	--	--	--

• Λεξιλόγιο: Ετυμολογία, Πολυσημία, Παραγωγή – Σύνθεση, Συνώνυμα – Αντώνυμα		➤ ενίσχυση της προσληπτικής ικανότητας μέσω της διαμορφωτικής και εναλλακτικής αξιολόγησης ➤ εφαρμογή διερευνητικής μάθησης / μέθοδος λύσης προβλήματος <i>Ενδεικτικά:</i> - Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου <i>project</i>. Να δοθούν παραδείγματα από εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών. Προτείνεται να συγκεντρώσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες και να παρουσιάσουν οργανωμένα προς συζήτηση στην ολομέλεια τα δεδομένα της έρευνάς τους. ➤ συνεργατικές και βιωματικές μορφές μάθησης: μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας, ομαδοσυνεργατική μάθηση, πρακτική της «ενσυναίσθησης», τάξη-«εργαστήριο», εκπαιδευτική διαδικασία ως εμπειρία «έρευνας / γνώσης» διαρκώς ανατροφοδοτούμενη ➤ εφαρμογή αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης <i>Ενδεικτικά:</i> - Εφαρμογή δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της αυθεντικής μάθησης (μεταφορά της γνώσης σε πραγματικά περιβάλλοντα και προβλήματα) και αξιολόγησης.	
---	--	--	--

- ανάπτυξη μεταγνωστικής ικανότητας/αυτόνομη μάθηση
- μετασχηματισμός γνώσεων και εφαρμογή δεξιοτήτων σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής

Ενδεικτικά:

- Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να αναλαμβάνουν την κύρια ευθύνη για τη μάθησή τους, να θέτουν στόχους, να δημιουργούν ένα πλάνο μάθησης και να αναπτύσσουν τεχνικές για να διατηρούν τα κίνητρά τους για μάθηση.

- αξιοποίηση της αρχής της επικαιροποίησης

Ενδεικτικά:

Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, να επιχειρηματολογήσουν για τον ρόλο της Τεχνητής Νοημοσύνης στη μαθησιακή διαδικασία.

- εφαρμογή βιωματικής μάθησης: ανιχνεύει στα κείμενα τη βιωμένη εμπειρία άλλων εποχών και αναζητεί σημεία αναφορά για τη δική του/της μαθητή/-τριας ζωής

Ενδεικτικά:

- Επιλογή προφορικών, γραπτών και ψηφιακών δραστηριοτήτων που επιτρέπουν τη βιωματική συνάντηση με το κείμενο.

- Καταγραφή σε προσωπικό ημερολόγιο των εμπειριών, σκέψεων και συναισθημάτων των μαθητών/-τριών μέσα στη σχολική κοινότητα.

		<p>➤ εφαρμογή της διακειμενικής προσέγγισης
<i>Ενδεικτικά:</i>
Στο πλαίσιο της διακειμενικότητας να επιλέξουν και να μελετήσουν κείμενα που ανήκουν στον ίδιο θεματικό κύκλο αλλά προσεγγίζουν διαφορετικά κάποιους θεματικούς άξονες. Δύναται να αναδειχθούν ζητήματα όπως η οπτική τους/της συγγραφέως, οι διαφορετικοί τρόποι θέασης των πραγμάτων, οι συγγένειες και οι μεταλλαγές ως προς την ανάδειξη του ίδιου θέματος, ο σκοπός κ.λπ.)</p> <p>➤ εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης
<i>Ενδεικτικά:</i>
-Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Πολιτικής Αγωγής, να αναπτύσσουν σε δοκιμιακό λόγο την άποψή τους για το πώς διαμορφώνεται στις μέρες μας η σχέση εξουσίας - πολίτη και πώς μπορεί η παιδεία/εκπαίδευση να διαμορφώσει πολιτική συνείδηση.
-Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Λογοτεχνίας να αναζητήσουν λογοτεχνικά κείμενα στα οποία παρουσιάζεται η σημασία της παιδείας/εκπαίδευσης στη ζωή των ανθρώπων (π.χ Γ. Θεοτοκάς, «Θέλω γράμματα», Μ. Λουντέμης, Ένα παιδί μετράει τ'άστρα, κ.λπ).</p> | |
|--|--|---|--|

		➤ αξιοποίηση με υπευθυνότητα των ψηφιακών τεχνολογιών <i>Ενδεικτικά:</i> -Επιλογή κατάλληλου εποπτικού υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο πρόκλησης ενδιαφέροντος, πηγή πληροφόρησης των μαθητών ή/και ως εργαλείο πραγματοποίησης εργασιών -Δυνατότητα αναζήτησης, μέσα από αξιόπιστες ιστοσελίδες, υλικού σχετικού με θεματικούς άξονες Συγκέντρωση των αντίστοιχων πληροφοριών και οργανωμένη παρουσίαση στην ολομέλεια των δεδομένων της έρευνάς τους σε συνάρτηση με τον θεματικό κύκλο/θεματικό άξονα -Χρήση ηλεκτρονικών εφαρμογών που σχετίζονται με τη δημιουργική γραφή ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. ➤ Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία της γραφής και γενικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας ➤ αρχή της «παιδαγωγικής διαφοροποίησης»: διδασκαλία προσανατολισμένη στο επίπεδο	
--	--	---	--

		ετοιμότητας κάθε παιδιού για την αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας Ενδεικτικά κείμενα: ➤ Γ. Μ. Σηφάκης, «Ανώτατη Παιδεία. Πώς φθάσαμε στο αδιέξοδο» (ΕΕ σσ. 20-23) ➤ Ι. Θ. Κακριδής, «Παιδεία Δύναμις Θεραπευτική Ψυχής» (ΕΕ σσ. 248-253) ➤ Κων/νος Τσάτσος, «Η αισθητική παιδεία του ελληνικού λαού» (ΘΚ σ. 278) ➤ Ε.Π. Παπανούτσος, «Η φυσιολογία του δασκάλου» (ΘΚ σσ. 285-289) ➤ Β. Χάβελ, «Ο πειρασμός της εξουσίας» (ΘΚ σσ. 416 – 419) ➤ «Γλώσσα της εξουσίας και η γλώσσα της παιδείας» (ΕΕ σσ. 208-211)	
Κειμενικοί Τύποι: Περιγραφή / Επιχειρηματολογία Θεματική Ενότητα: Διαφήμιση – Καταναλωτισμός. Υποδούλωση σύγχρονου ανθρώπου.			
• Θέμα – Θεματολογία - Στρατηγικές κατανόησης κειμένου (π.χ. ερωτήσεις ανοικτού - κλειστού τύπου) • Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου • Μορφές - κώδικες - παράγοντες - τρόποι επικοινωνίας • Χαρακτηριστικά κειμενικού/-ών τύπου/ων (έμφαση στην Επιχειρηματολογία)	• Κειμενικό είδος για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου: Δοκίμιο/Άρθρο/Ομιλία • Εξωτερικά δομικά στοιχεία Κειμενικού Είδους • Εσωτερικά στοιχεία Κειμενικού Είδους (συνοχή – συνεκτικότητα) • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους	➤ καλλιέργεια αναλυτικής και συνθετικής σκέψης <i>Ενδεικτικά: ό.π</i> ➤ καλλιέργεια κριτικής σκέψης/χρήση τεχνικών κριτικής αξιολόγησης (:αξιοποίηση μοντέλων διδασκαλίας και τεχνικών μέσω των οποίων καλλιεργείται η κριτική σκέψη: π.χ. επαγωγική διδασκαλία, μαιευτική μέθοδος, ερωτήσεις ανοικτού τύπου, επικαιροποίηση). <i>Ενδεικτικά: ό.π</i>	16

• Η Πειθώ: Τρόποι και μέσα πειθούς: Επίκληση στη λογική, Επίκληση στην αυθεντία, Επίκληση στο συναίσθημα, Επίκληση στο ήθος του πομπού/δέκτη, Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου • Χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Ύφος, σκοπός • Σημεία στίξης (λειτουργία) • Κριτική τοποθέτηση (συνεξέταση - πολυφωνικών - κειμένων) • Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία του Κειμενικού Είδους • Δομικά στοιχεία παραγράφου (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες – κατακλείδα) • Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (όλοι) ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ • Γλώσσα Επιχειρηματολογίας (π.χ. ρητορικά ερωτήματα, παρατακτική – υποτακτική σύνδεση προτάσεων κ.ά.) • Εκφραστικά μέσα – σχήματα λόγου (π.χ μεταφορική χρήση της γλώσσας) • Λεξιλόγιο: Ετυμολογία, Πολυσημία,	• Οργανωτικά πρότυπα Επιχειρηματολογίας (δομή επιχειρηματολογικού κειμένου) • Μορφές πειθούς (π.χ. η πειθώ στη διαφήμιση, στον δικανικό/πολιτικό/επιστημονικό Λόγο) • Παραγωγή προφορικού/ γραπτού λόγου: - Περίληψη -Παράγραφος -Ανάπτυξη παραγράφου	➤ καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας (Λόγος – Αντίλογος – Σύνθεση) <i>Ενδεικτικά:</i> -Μπορούν να συμμετέχουν σε αγώνες αντιλογίας και αυθόρμητου λόγου που αφορούν «μεγάλα ερωτήματα», τα οποία τίθενται άμεσα ή έμμεσα από τα κείμενα, όπως π.χ. «Καταναλώνω για να ζω ή ζω για να καταναλώνω;» (αγώνας αντιλογίας) / Αυθόρμητος λόγος με θέμα «Ο εσωτερικά ελεύθερος άνθρωπος» ➤ ενίσχυση της προσληπτικής ικανότητας μέσω της διαμορφωτικής και εναλλακτικής αξιολόγησης ➤ εφαρμογή διερευνητικής μάθησης / μέθοδος λύσης προβλήματος <i>Ενδεικτικά:</i> - Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project. Να αναζητήσουν διαφημίσεις που τους έχουν εντυπωσιάσει και να μελετήσουν τους τρόπους πειθούς που χρησιμοποιούνται. Προτείνεται να συγκεντρώσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες και να παρουσιάσουν οργανωμένα προς συζήτηση στην ολομέλεια τα δεδομένα της έρευνάς τους. -Να αναζητήσουν έρευνες που έχουν γίνει για τις καταναλωτικές συνήθειες των ανθρώπων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους (π.χ Χριστούγεννα) και εξαγωγή συμπερασμάτων.	
---	--	---	--

Παραγωγή – Σύνθεση, Συνώνυμα –
Αντώνυμα

- συνεργατικές και βιωματικές μορφές μάθησης: μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας, ομαδοσυνεργατική μάθηση, πρακτική της «ενσυναίσθησης», τάξη-«εργαστήριο», εκπαιδευτική διαδικασία ως εμπειρία «έρευνας / γνώσης» διαρκώς ανατροφοδοτούμενη

- εφαρμογή αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης

Ενδεικτικά:

-Δημιουργία ερωτηματολογίου και διεξαγωγή έρευνας σχετικά με τις καταναλωτικές συνήθειες των μαθητών (διαφορές κοριτσιών και αγοριών κ.ά)

- ανάπτυξη μεταγνωστικής ικανότητας/αυτόνομη μάθηση
- μετασχηματισμός γνώσεων και εφαρμογή δεξιοτήτων σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής

- αξιοποίηση της αρχής της επικαιροποίησης

Ενδεικτικά:

Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, προτείνεται οι μαθητές/-τριες να προσεγγίσουν κριτικά τα ηθικά διλήμματα που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι άνθρωποι στις μέρες μας και να συγκρίνουν τις αντιδράσεις και τις συμπεριφορές τους σε συγκεκριμένες περιόδους όπως για παράδειγμα ο παροξυσμός της Black Friday.

- εφαρμογή βιωματικής μάθησης: ανιχνεύει στα κείμενα τη βιωμένη εμπειρία άλλων εποχών και αναζητεί σημεία αναφορά για τη δική του/της μαθητή/-τριας ζωής

Ενδεικτικά:

-Καταγραφή σε προσωπικό ημερολόγιο των καταναλωτικών συνηθειών των μαθητών/-τριών και συζήτηση στη τάξη για να εξαχθούν συμπεράσματα.

- εφαρμογή της διακειμενικής προσέγγισης

Ενδεικτικά: ό.π

- εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης

Ενδεικτικά:

-Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Λογοτεχνίας να αναζητήσουν λογοτεχνικά κείμενα στα οποία παρουσιάζεται ο εσωτερικά ελεύθερος άνθρωπος.

- Αξιοποίηση με υπευθυνότητα των ψηφιακών τεχνολογιών.

Ενδεικτικά:

-Δημιουργία διαφημίσεων για προώθηση συγκεκριμένων προϊόντων ή ιδεών με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων.

Επιλογή κατάλληλου εποπτικού υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο πρόκλησης ενδιαφέροντος, πηγή πληροφόρησης

		των μαθητών ή/και ως εργαλείο πραγματοποίησης εργασιών -Δυνατότητα αναζήτησης, μέσα από αξιόπιστες ιστοσελίδες, υλικού σχετικού με θεματικούς άξονες Συγκέντρωση των αντίστοιχων πληροφοριών και οργανωμένη παρουσίαση στην ολομέλεια των δεδομένων της έρευνάς τους σε συνάρτηση με τον θεματικό κύκλο/θεματικό άξονα ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. ➤ Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία της γραφής και γενικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας Ενδεικτικά κείμενα: • Οδ. Ελύτης, «Γεννήθηκα για να 'χω τόσα», Τίτος Πατρίκιος, • «Μες στη λεηλασία» (ΘΚ σ. 192) • Ε.Π. Παπανούτσος, «Η Δύναμη της μάζας», «Το δίκαιο της πυγμής» (ΕΕ σσ. 107-111) • Η πειθώ στη διαφήμιση (ΕΕ σσ. 46-57)	
--	--	--	--

		• Ε. Φρομ, «Ο αλλοτριωμένος καταναλωτής» (ΘΚ σσ. 199-202) • Άγγελος Τερζάκης, «Μηχανισμός του εξανδραποδισμού» (ΕΕ σσ. 113-117) • Ε.Π. Παπανούτσος, «Το δίκαιο της πυγμής», (ΕΕ σσ. 26 -27) • Ε.Π. Παπανούτσος, «Ψυχολογία των Νεοελλήνων», (ΕΕ σσ. 28 - 30) • Επιχειρήματα, συλλογισμοί, αλήθεια, ορθότητα, αξιολόγηση επιχειρημάτων και τεκμηρίων (ΕΕ σσ. 8-17) • «Καταναλωτισμός», Μέρος Δ΄ Το άτομο και το περιβάλλον του (ΠΑ σσ. 318-331)	
Α)Γραπτή και προφορική/συντρέχουσα αξιολόγηση			4
Β) (Αυτο /Ετερο) αξιολόγηση – Επανάληψη /Εμπέδωση, ενδεικτικά: i) Δομή/οργάνωση παραγράφου, ii) Επιχειρηματολογία (τρόποι και μέσα πειθούς) Καθορισμένα κριτήρια: Συνάφεια Κειμενικού Είδους, σκοπού, επικοινωνιακής περίστασης, επάρκεια περιεχομένου, οργάνωση/ δομή λόγου, γλωσσικές/γραμματικές/λεξιλογικές επιλογές, έκφραση, σύνταξη, στίξη, ορθογραφία, εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία			3
Σύνολο δ.π. Α΄ τετραμήνου			45